

РЕШЕНИЕ

№ 32233

гр. София, 14.08.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, V КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в
публично заседание на 05.06.2026 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Пламен Горелски

ЧЛЕНОВЕ: Маргарита Йорданова
Димитър Петров

при участието на секретаря Елеонора М Стоянова, като разгледа дело номер **4362** по описа за **2025** година докладвано от съдия Димитър Петров, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 179 и сл. от Административно – процесуалния кодекс.

Образувано е по жалба на „ПС ГРУП“ АД срещу Заповед № РД9Р-16/20.08.2024г. на министъра на културата, с която на основание чл.14, ал.1, т.2 и чл.65, ал.1, т.3 от Закона за културното наследство и чл.65, чл.66, ал.1, чл.69, ал.1, т.1 и чл.71 от АПК, е предоставен статут и са определени режими за опазване (териториален обхват – граници, охранителна зона и предписания за опазване) на обект „Некропол на М. – М.“, общ. Н., обл. Б., с класификация на единична археологическа недвижима културна ценност, с категория „национално значение“.

Жалбоподателят поддържа, че за него е налице правен интерес от оспорване на акта, тъй като е собственик на имот включен в териториалния обхват на определената недвижима културна ценност. Поддържа, че това обстоятелство налага за него много ограничения върху ползването и разпореждането с имота, а именно забрана за строителство без провеждане на предварителни археологически проучвания, задължително съгласуване на заданията, визите за проектиране и инвестиционните проекти с компетентните органи, както и изискване за осъществяване на археологически надзор при всякакви строителни дейности. Поддържа, че при положение, че имотът е вече застроен с функциониращ хотел, наложеният режим на ЕАНКЦ на практика възпрепятства възможностите за реконструкция, разширяване и модернизация, което води до реални и бъдещи икономически загуби, обезценяване на инвестицията и състояние на правна несигурност. Поддържа, че оспореният акт е издаден при допуснати съществени нарушения на административните правила, а освен това е и немотивиран и необоснован. Органът най-общо се

бил позовал на археологически проучвани провеждани през 1911г., след това – 1948-1952г., както и 2007-2010г., но няма данни за актуални археологични проучвания за „Некропол на М. – М.“ на територията на [населено място]. В тази връзка поддържа, че включването на застроен имот, само с оглед общото му местоположение в район с историческо значение, без конкретни доказателства за наличие на археологически ценности върху него, представлява неправилно тълкуване и прилагане на закона. Поддържа, че според обжалваната заповед, част от „Некропол на М. – М.“, (ЕНКЦ) между провлака и [улица], попада и в обхвата на охранителната зона на обект „Старинен [населено място]“, което създава неяснота за тези имоти, кой режим се прилага. Не са спазени изискванията на чл.13 от Наредба № 3 от 10.07.2019г. относно отдалечеността на охранителната зона. Нарушена е и формата на административния акт, тъй като разпоредителната част е неясна и остават съмнения как е формирана обявената обща площ на ЕАНКЦ от 161 539 кв.м. Прави искане оспорения акт да бъде отменен.

Административният орган издал оспорения акт - Министър на културата, чрез своя пълномощник оспорва жалбата.

С определение № 1374/09.02.2026г. по адм.дело № 616/2026г. на ВАС, Трето отделение е прието, че жалбата срещу Заповед № РД9Р-16/20.08.2024г. е допустима и следва да бъде разгледана при оспорване на акта в неговата цялост.

Оспорената Заповед № РД9Р-16/20.08.2024г. на министъра на културата за предоставяне на статут и режими за опазване на недвижима културна ценност „Некропол на М. – М.“ представлява общ административен акт – с еднократно правно действие е и с него се създават права или задължения или непосредствено се засягат права, свободи или законни интереси на неопределен брой лица. По този въпрос за правната характеристика на акта на министъра на културата по чл.65 от ЗКН е налице и формирана трайна съдебна практика на ВАС – Определение № 4091 от 4.04.2024 г. на ВАС по адм. д. № 2536/2024 г., III о., Решение № 13992 от 20.12.2016г. по адм. дело № 10229/2016 г. на Върховния административен съд, Решение № 4046/28.03.2018 г. по адм. дело № 2038/2018 г. на Върховния административен съд, Решение № 11855/5.10.2018 г. по адм. дело № 7049/2018 г. на Върховния административен съд и Решение № 13790/16.10.2019 г. по адм. дело № 6787/2019 г. на Върховния административен съд, на петчленни състави, в това число и определение № 7961/17.07.2025г. по адм.дело № 6666/2025г. на ВАС, Трето отделение, постановено в рамките на настоящото производство.

Оспорването на акта е съобщено по реда на чл.181 АПК, в това число и чрез обявление в „Държавен вестник“, брой № 29 от 24.03.2026г. В сроковете по чл.182, ал.2 и ал.3 АПК, не са направени искания за присъединяване към оспорването или за встъпване като страна по делото.

Съдът като прецени събраните по делото доказателства в тяхната съвкупност и поотделно, намира за установено следното:

От приетите по делото писмени доказателства – неоспорени от страните се установява, че със Заповед № РД9К-157/31.07.2012г. на министъра на културата, на основание чл.4, чл.14 и чл.79 от ЗКН, е назначена комисия с председател - директорът на НИНКН и членове длъжностни лица - експерти от НИНКН; Център за подводна археология; Дирекция „Устройство на територията“ МРРБ; Н. – БАН; областна администрация – Б.; главен архитект на [община], общинска служба „Земеделие“ – Б., Р. – Б.; областна дирекция „Земеделие“ – Б.; СГКК – Б.; РИОСВ – Б.; РДГ – Б.. Задачата на комисията е да се изготви предложение за предоставяне на статут и режимите – граници и предписания за опазване на „Некропол на М. – Н.“. Констатациите от работата на комисията са обективирани в приетия Протокол от 07.08.2012г., като в работата са включени и директорът на музей „Старинен Н.“ и експерт в дирекция „ИДПС“ в НИНКН.

Отразено е в протокола, че в териториалния обхват на предложената недвижима археологическа

ценност и на охранителната ѝ зона, не се съдържат горски територии, земеделски земи, защитени територии по смисъла на ЗЗТ и защитени зони по ЗБР, поради което длъжностните лица от областна дирекция „Земеделие“ – Б., РДГ – Б. и РИОСВ – Б., прекратяват участието си в заседанията на комисията. На заседанието е обсъден доклад от доц. А. Б. и П. К. – съ ръководители на археологическите проучвания, за топографията, характеристиката, границите и научната стойност на Н. на М. – М., въз основа на научни публикации и архивни документи от 1911г. Към доклада е приложена карта на локализираните гробни съоръжения и общ план на участък проучен през 2007-2010г., в който период, в квартали 54 и 54А са проведени мащабни спасителни археологически разкопки в имоти – на север и на юг от [улица]. Отразено е, че при извършения от членовете на комисията оглед е констатирано, че част от разкритите каменни гробни съоръжения (цисти) се намират в лошо физическо състояние, като защитени с консервационно засипване са разкритите през 2008 и 2009г. съоръжения. Констатирано е, че Н. М. – М. притежава статут на недвижима археологическа културна ценност с предварителна категория „национално значение“ по смисъла на чл.146, ал.3 ЗКН. Въз основа на тези констатации, комисията е взела решение да предложи на основание чл.65 ЗКН на Н. на М. – М. да бъде даден статут на недвижима археологическа културна ценност с категория „национално значение“. Предложени са следните граници и предписания за опазване на територията на НАКЦ: териториален обхват и граници на археологическата недвижима културна ценност, които граници са определени съгласно кадастралната карта одобрена със Заповед № РД-18-46/18.08.2006г. на изп. директор на АГКК, както и по РП одобрен със заповед № РД 14-02-1394/30.12.1985г. на министъра на МССУ и последващите частични изменения одобрени със заповеди на кмета на общината. Определени са и предписанията за опазване на територията на археологическата недвижима културна ценност.

Протоколът е подписан от членовете на комисията, като неразделна част от него е приложената схема с нанесени граници на територията на археологическата недвижима културна ценност и на охранителната ѝ зона. Към протокола е приложен и приет като писмено доказателство по делото, цитираният доклад от д-р А. Б. и П. К., с приложен картен материал – лист 190 от делото. В доклада, след задълбочено проучване на писмения и снимков материал за историческите данни и извършваните археологически проучвания в района на некропола на М. е констатирано, че некрополите на М. П./М. са били разположени на материка, (западно от провлака, водещ към полуострова) върху обширни участъци, използвани през вековете единствено за погребални нужди. Едва в началото на XX век съвременният [населено място] напуска ограничените предели на „Стария град" и се разраства на сушата, в посока към и върху некропола. Този процес е най-активен през 20-те и 30-те години на XX век и е свързан с увеличаване броя на населението. Тогава, при строителството на къщи в т.н. „Квартал, се откриват, а често и унищожават десетки и стотици гробни съоръжения. През 1911 година проф. К. посещава Н. и за първи път описва местонахождението на античния некропол в местността „Брегът", близо до провлака и съществуващите тогава там „турски гробища". През есента на 1931 г. проф. Г. К. отново посещава Н. и констатира, че при новото строителство много гробове са били разрушени, а материалите - разпръснати. Още тогава става ясно, че античният некропол на М. заема твърде широки територии, както и че някои от цистовите гробове са били ограбени още в древността. Съобщения за случайни открития в некропола през 30-те години на XX век прави и И. В.. По-систематични са проучванията на проф. И. Г., проведени в периода 1948-1952 г., като част от резултатите са публикувани в статията „Каменни гробници от Н.". В следващите повече от четири десетилетия системни археологически проучвания в некропола не се провеждат, а строителните дейности в зоната на некропола са съпътствани само от археологически наблюдения и спорадични

спасителни разкопки. Материалите от некропола, открити след 1959 г. са публикувани на различни места. След 1990 година територията на некропола е станала обект на интензивно застрояване на многоетажни сгради с дълбоки основи, което е довело до разрушаването на стотици, вероятно и хиляди гробни съоръжения. Археологически проучвания в периода между 1990 - 2005 година са предприемани по изключение. Най-мощните археологически разкопки на некрополите на М. са започнали през 2007 г. и са проведени в рамките на четири сезона. Изследвани са били два съседни и значителни по площ терена, голяма част от които не е била обект на трайно застрояване, поради наличието на християнски некропол от ново време. Локализиран и документиран са били над 1300 гробни съоръжения от V в. пр. Хр. До 12-13 в. В доклада се сочи, че границите на античния и средновековния акропол на М. (М.) са предмет на дългогодишни научни изследвания и дискусии, като въз основа на данните от проведените през последните 15 години археологически проучвания, както и на тези от цитираната научна литература, са очертани две големи зони: Източна зона, която обхваща мястото на бившия ресторант „Морски звуци“ на североизток; проучените през 2007-2010 г. парцели на изток; зоната на пресичане на [улица](открита циста от 2008г) на запад; районът до училището вкл. на запад и теренът на хотел В. и на Ю. парк на югозапад. За тази зона е посочено, че проучванията и случайните открития показват, че тя се характеризира с голяма концентрация на гробни съоръжения от различни исторически епохи, с оглед на което се предлага тази зона да бъде определена като територия на НКЦ „Некропол на М./М. със съответните режими.

За втората зона – 3. зона, която обхваща градинката в северния край на [улица]на север; мястото на ъгъла на [улица]и „Дюни“ – на запад и мястото на бившата почивна станция „Г.“ на югозапад, с оглед наличието на сигурно документиран при археологически проучвания гробни съоръжения (въпреки отсъствието на данни за концентрацията на структурите и плътността на тяхното разположение), се предлага тази зона да бъде определена като охранителна зона на НКЦ.

Този доклад е мотивиран с цитираните данни от известната научна литература, данни от архива на БАН, както и непубликувани резултати от археологически проучвания. По делото са приети като писмени доказателства протоколи от комисии за приемане на извършени теренни археологически проучвания на територията на Н. на М. – М., в това число цитираните в доклада данни за археологически проучвания в кв.54а и кв.54 – протокол от 08.11.2007г. (установява откриването на елинистични гробове с богат погребален инвентар, документиран 7 гроба, а още 20 са в процес на проучване); протокол от 16.09.2008г. (данни за разкрити и документиран общо 359 гробни съоръжения, различни по тип и хронология – подробно класифицирани и разгледани); протокол от 03.09.2009г., документиращ втори етап от спасително археологическо проучване и разкрити цистови гробове – общо 6 зидани гробни съоръжения; протокол от 30.11.2009г. – обективизиращ проучени и документиран над 400 гробни съоръжения от различни исторически епохи, както и средновековни структури, вкл. пещи за производство на глазирана керамика от 13 и 14 век; протокол от 18.11.2010г. обобщаващ резултатите от проведените в периода 2008-2010г. спасителни археологически проучвания – изследвана площ от 10.500 кв.м., проучени около 1000 гроба от различни исторически епохи и повече от 20 други археологически структури (средновековни ями, работилници, пещи). Към протоколите са приложени скици и снимков материал.

Следващият издаден акт е Заповед РД09-875/26.08.2022г. на министъра на културата, с която на основание чл.64, ал.2 от ЗКН, чл.30, ал.1, т.2, буква „а“ от Наредба № 3 от 10.07.2019г. за реда за идентифициране, деклариране, предоставяне на статут и за определяне на категорията на недвижимите културни ценности, за достъпа и подлежащите на вписване обстоятелства в Националния публичен регистър на недвижимите културни ценности, е създаден Специализиран

експертен съвет за опазване на недвижимите културни ценности (СЕСОНКЦ), като е определен съставът включващ: председател – зам. директор на Р. – В. Т.; зам. председател – началник на отдел НКН, дирекция КНМИИ, вписана в регистъра по чл.165 от ЗКН, член на БНК на И. и на КАБ, както и членовете на комисията, в това число и резервни членове.

С писмо вх.№ 33-00-978/15.12.2022г., на основание чл.64 от ЗКН, директорът на НИНКН е представил в министерство на културата - Предложение за определяне на режими за опазване – териториален обхват (граници и охранителна зона) и предписания за опазване на археологическа недвижима културна ценност (АНКЦ), с категория „национално значение“ и наименование „Некропол на М. – М.“, общ. Н., обл. Б.. Предложението е изготвено на основание чл.19, ал.1, чл.159 от ЗКН и чл.27, ал.3 от цитираната Наредба № 3 от 10.07.2019г., въз основа на протокола от 07.08.2012г. на междуведомствената комисия назначена със Заповед № РД9К-157/31.07.2012г. на МК. С предложението са посочени териториалния обхват на АНКЦ, границите и предписанията за опазване на територията на АНКЦ. С т.2 са предложени режим за опазване на територията на охранителна зона А и некропол на АНКЦ „Некропол на М. – М.“ – териториален обхват, граници и предписания за опазване на охранителната зона. Дадени са и общи предписания и препоръки за опазване на територията на АНКЦ.

Предложението е разгледано на заседание на СЕСОНКЦ – Протокол № 101 № ПР-44/05.06.2023г. – т. „Други“, като по т.1 е разгледано предложението за актуализиране на режими за опазване на „Археологически резерват и историческо селище „Старинен [населено място]“ – акватория, с класификация на архитектурно-строителна и урбанистична недвижима културна ценност, с категория „национално значение“. При докладването на точката е констатирано, че такова предложение е било внесено от назначената с цитираната Заповед № РД9К-157/31.07.2012г. на министъра на културата, но процедурата не е била завършена с издаването на административен акт от министъра на културата, което налага повторното разглеждане на предложението от създадения на основание чл.64, ал.2 ЗКН – СЕСОНКЦ. Единствената въведена разлика е, че са актуализирани включените в предложението идентификатори на имотите съгласно сега действащата актуална кадастрална карта за [населено място]. След изслушване на направените предложения, членовете на експертния съвет (СЕСОНКЦ) са гласували единодушно, на основание чл.64, ал.1 от ЗКН, да се предложи на министъра на културата да издаде заповед за предоставяне на статут, режими за опазване и предписания за опазване на обект „Некропол на М. – М.“, ведно с направените в заседанието допълнения – отразени в протокола.

Предложението с отразените допълнения са представени на министъра на културата от директора на НИНКН с писмо вх.№ 24-07-71/22.02.2024г.

Предложението е уточнено с писмо на директора на НИНКН с вх.№ 33-00-319/10.04.2024г. Посочено е, че съгласно пространствената си структура и териториалния обхват недвижимите културни ценности са единични и групови. – чл.48, т.1 и т.2 от ЗКН. За обособяване на защитена територия или групова недвижима културна ценност е необходимо в състава ѝ да има единични недвижими културни ценности, които да са в смислова, пространствена, функционална, естетическа, времева или друг тип връзка, но в разглеждания обект „Некропол на М. – М.“, няма наличие на единични обекти в състава ѝ по смисъла на ЗКН, затова НИНКН предлага обектът да бъде класифицирано като единична археологическа недвижима културна ценност, съгласно чл.48, т.1 от ЗКН.

Производството по издаване на акта е оповестено по реда на чл.66 АПК с приложеното по делото уведомление рег.№ 24-07-71/11.03.2024г. В уведомлението са посочени основните съображения за издаване на акта, същността на направеното предложение, както и формите на участие на заинтересованите лица и организации – чрез представяне на писмени предложения и възражения, които да се вхвърлят в МК или на имейл адрес, в едномесечен срок от оповестяване на уведомлението.

Уведомлението е оповестено на интернет страниците на министерство на културата и на [община]. Проектът е изпратен на областна администрация – Б. и е публикуван на интернет страницата.

По делото не е спорно, че предложения и възражения от лица и организации не са постъпвали. Въз основа на тези обстоятелства е издаден оспореният в настоящото производство акт - Заповед № РД9Р-16/20.08.2024г. на министъра на културата. Административният орган е възприел изцяло становището на СЕСОНКЦ, като на основание чл.14, ал.1, т.2 и чл.65, ал.1, т.3 от Закона за културното наследство и чл.65, чл.66, ал.1, чл.69, ал.1, т.1 и чл.71 от АПК, е предоставен статут и са определени режими за опазване (териториален обхват – граници, охранителна зона и предписания за опазване) на обект „Некропол на М. – М.“, общ. Н., обл. Б., с класификация на единична археологическа недвижима културна ценност, с категория „национално значение“ . В заповедта са посочени: териториалният обхват на ЕАНКЦ с обща площ 161 539 кв.м. и посочени идентификатори на имотите попадащи в обхвата; описани са границите на ЕАНКЦ; териториалният обхват и граници на охранителна зона А и некропол (обща площ 153 152 кв.м.), както и предписанията за опазване на територията на ЕАНКЦ, съответно на охранителната зона, както и общи предписания и препоръки за опазване на територията на ЕАНКЦ. В мотивната част на акта, административният орган е изложил съображения за културната и научна стойност на обекта, неговата автентичност и степен на съхраненост въз основа на данните от изгответия в хода на административната процедура доклад от ръководителите на археологическите проучвания. Към заповедта е приложена и графична част. Заповедта е обнародвана в неофициалния раздел на Държавен вестник брой 20 от 11.03.2025г., като екземпляри от нея са изпратени и на областна администрация – Б., [община], Център за подводна археология, Регионален исторически музей – Б., Музей „Старинен Н.“, както и е публикувана на интернет страницата на министерство на културата.

По делото са приети като писмени доказателства още и протокол от 18.12.2016г. с данни за проучени общо 48 гроба, от които различни епохи, установени са 16 гроба разрушени при различни изкопни дейности и са разкрити 16 археологически структури – ями, зидани съоръжения, ниска оградна стена от античността и деструкции от ниски огради от времето на средновековието. Приети са като писмени доказателства и протоколи издадени след датата на заповедта - протокол от 01.11.2024г. – установен цистов гроб/гробно съоръжение, градено от каменни плочи; протокол от 02.12.2024г. – данни за останки от три цистови гроба; протокол от 18.12.2024г. и от 12-14.02.2025г. за спасителни археологически проучвания и установени археологически обекти. Представени са и протоколи за спасителни археологически проучвания и след образуване на делото – от 24-26.11.2025г., 25-27.03.2026г. и 30.03-01.04.2026г.

Не е спорно, а и от приетите писмени доказателства се установява, че жалбоподателят „ПС ГРУП“ АД е собственик на ПИ с идентификатор 51500.502.448 по КKKP на [населено място] с площ от 2360 кв.м., заедно с построената в имота сграда – функциониращ хотел „Сол М. П.“. Поземленият имот (ПИ 51500.502.448) е включен в териториалния обхват на определената с оспорената заповед единична археологическа недвижима културна ценност (ЕАНКЦ) - т.1.1.1.1.

Въз основа на така установената фактическа обстановка по делото, съдът намира следното:

Оспорва се акт на министъра на културата по чл.65, т.3 от ЗКН, за предоставяне на статут на единична археологическа недвижима културна ценност, с категория „национално значение“, на „Некропол на М. – М.“. Този акт, на основание чл.66, ал.3 ЗКН, подлежи на обжалване по реда на АПК.

Съгласно препращащата норма на чл.184 АПК, за неуредените в раздела за оспорване на общите административни актове въпроси, се прилагат разпоредбите за оспорване на индивидуалните административни актове. Съгласно правомощията си по чл.146 АПК съдът при преценка законосъобразността на административния акт проверява дали е издаден от компетентен орган (т.1), в съответната форма (т.2), допуснато ли е съществено нарушение на административно-производствени правила при издаването му (т.3), налице ли е противоречие на административния акт с материалноправни разпоредби (т.4) и несъответствие с целта на закона

(т.5), като съдът не е ограничен от посочените от оспорващия основания, а проверява всички основания по чл.146 АПК.

Съответствието на оспорения акт с материалния закон се преценява към момента на издаването на административния акт (чл.142, ал.1 АПК).

Оспореният акт е издаден от компетентен орган на основание чл.65, ал.1, т.3 ЗКН, като са спазени законоустановените изисквания за форма и мотивираност на акта. В акта последователно са изложени фактическите и правни основания мотивирали органа да предостави статут. Посочени са наименованието и класификацията на обекта – единична археологическа недвижима културна ценност (ЕАНКЦ) - Некропол на М. – М.“; категорията му – „национално значение“; териториален обхват и граници на ЕАНКЦ и на охранителната зона, както и режимите за опазване. Разпоредителната част е ясна и конкретна, в частност поземлените имоти попадащи в обхвата на ЕАНКЦ са индивидуализирани с идентификатори, съобразно данните от актуалната кадастрална карта за местността. Към заповедта е приложена и графична част, от която са видни границите на ЕАНКЦ, на охранителната зона и имотите, включени в тях. В тази връзка възражението на жалбоподателя, че е налице неяснота кои имоти точно попадат и как е определена площта на ЕАНКЦ, е неоснователно. Включените имоти са индивидуализирани текстово – чрез изписване на идентификаторите им в заповедта и са нанесени и графично – на скицата приложение към заповедта, която индивидуализация е достатъчна за да е ясно кои имоти попадат в рамките на НКЦ и да се приеме, че актът отговаря на изискванията за форма. Не е налице нарушение ако в рамките на зоната с предоставен статут попада част от поземлен имот – законодателят не изисква предоставеният статут за защита на недвижима културна ценност да следва регулацията на имотите или границите им по КК, а да съвпада с границите на територията с доказана научна стойност предвид данните за открити археологически обекти. В тази връзка, това възражение на жалбоподателя е неоснователно.

Съдът намира и, че са спазени административнопроизводствените правила за издаването на общия административен акт. От цитираните писмени доказателства е видно, че производството по издаване на акта е оповестено публично, чрез публикуването на интернет страниците на министерство на културата и на [община] на уведомлението с рег.№ 24-07-71/11.03.2024г., както и на областна администрация – Б.. В уведомлението са посочени основните съображения за издаване на акта, същността на направеното предложение, както и формите на участие на заинтересованите лица и организации – чрез представяне на писмени предложения и възражения, които да се входират в МК или на имейл адрес, в едномесечен срок от оповестяване на уведомлението, с което са изпълнени изискванията на чл.66, ал.1 и ал.2, както и чл.69 от АПК. По делото не е спорно, че в указания в уведомлението срок не са постъпвали писмени възражения или предложения и актът е издаден въз основа на становище на Специализиран експертен съвет за опазване на недвижимите културни ценности (СЕСОНКЦ). Съдържанието на акта на основание чл.72, ал.1 АПК е съобщено по реда, по който е направено уведомяването, поради което и съдът намира, че в производството не са допуснати съществени процесуални нарушения ограничили правото на защита на заинтересованите страни. Неизпращането на отделно съобщение на жалбоподателя не е такова нарушение, тъй като съгласно чл.72, ал.2 АПК, задължението за изпращане на отделно съобщение е само за участвалите, чрез предложения, възражения или по друг начин отделни заинтересовани лица или организации – като не е спорно, че „ПС ГРУП“ АД, не е подавало писмено възражение.

Издаденият акт - Заповед № РД9Р-16/20.08.2024г. на министъра на културата, е в съответствие с относимите материалноправни разпоредби и с целта на закона.

Съгласно разпоредбата на чл.64, ал.1 ЗКН, когато от заключителната оценка по чл. 61, ал. 1, 3 и 4 се установи, че обекти на недвижимото културно наследство имат качества на недвижими културни ценности, директорът на НИНКН прави предложение до министъра на културата за тяхната класификация, категоризация и режими за опазване във връзка с предоставянето на статут на недвижими културни ценности. Според културната и научната стойност и обществената значимост недвижимите културни ценности се включват в следните категории: 1. "световно

значение" - вписаните в Списъка на световното наследство; 2. "национално значение" - археологическите резервати, както и други културни ценности с изключителна стойност за културата и историята на страната; 3. "местно значение" - свързаните с културата и историята на населени места, общини или области; 4. "ансамбловое значение" - поддържащите пространствената характеристика и архитектурната типология на груповата ценност, към която принадлежат; 5. "за сведение" - самостоятелни обекти с ниска индивидуална стойност - носители на информация за научната и културната област, към която се отнасят – чл.50, ал.1 ЗКН.

В конкретния случай, с оспорената Заповед № РД9Р-16/20.08.2024г. на министъра на културата е предоставен статут на археологическа недвижима културна ценност на „Некропол на М. – М.“, с категория „национално значение“.

Правилен и обоснован е изводът на административния орган, че археологическият обект „Некропол на М. – М.“, с оглед неговата културната и научна стойност и обществената значимост, неговата автентичност, степен на съхраненост и взаимодействие със средата и обществото, има качества на археологическа недвижима културна ценност. Този извод на административния орган е обоснован от резултатите от научноизследователски проучвания и анализи, които предоставят достатъчно категорична информация за наличието на археологически обекти, тяхната характеристика, хронология и териториален обхват.

Тези резултати са обективирани в приетите по делото писмени доказателства – протоколи от комисии за приемане на извършени теренни археологически проучвания на територията на Н. на М. – М., както и доклад-анализ от извършеното научноизследователско проучване от д-р А. Б. и П. К., с приложен картен материал. От тези писмени доказателства категорично се установява, че на територията на Н. на М. – М., са локализирани и документирани над 1300 гробни съоръжения и различни археологически структури – ями, зидани съоръжения, оградни стени, деструкции от огради, от различни исторически епохи - от V в. пр. Хр. до 12-13 в. От доказателствата, в това число приложените карти към протоколите и доклада, се установява местоположението на откритите археологически обекти, което от своя страна дава възможност, след подробен анализ на данните от известната научна литература и разкритите обекти в периода след 2007г., да се локализира и границите на античния и средновековния акропол на М. (М.). Очертани са две зони - Източна зона, която обхваща мястото на бившия ресторант „Морски звуци“ на североизток; проучените през 2007-2010 г. парцели на изток; зоната на пресичане на [улица](открита циста от 2008г) на запад; районът до училището вкл. на запад и теренът на хотел В. и на Ю. парк на югозапад. С оглед историческите източници и данните за разкрити археологически обекти, тази зона се характеризира с голяма концентрация на гробни съоръжения от различни исторически епохи, с оглед на което и тя е определена като територия на ЕАНКЦ „Некропол на М./М.“.

Втората зона – 3. зона, обхваща градинката в северния край на [улица]на север; мястото на ъгъла на [улица]и „Дюни“ – на запад и мястото на бившата почивна станция „Г.“ на югозапад, като за тази територия с оглед наличието на сигурно документирани при археологически проучвания гробни съоръжения (въпреки отсъствието на данни за концентрацията на структурите и плътността на тяхното разположение), е определена като охранителна зона на ЕАНКЦ.

Правилно и обосновано административният орган е възприел становището на Специализиран експертен съвет за опазване на недвижимите културни ценности. Е. съвет е създаден със Заповед РД09-875/26.08.2022г. на министъра на културата, на основание чл.64, ал.2 от ЗКН, чл.30, ал.1, т.2, буква „а“ от Наредба № 3 от 10.07.2019г. и същият включва в състава си директорът на НИИКН, директорът на Центъра за подводна археология, директорът на Инспектората, както представители на специализираните институти при БАН, на К. на архитектите, както и експерти по реставрация и консервация, вписани в регистъра по чл. 165, и други специалисти, определени от министъра на културата. Становището на експертния съвет е подкрепено и с данните и анализа на цитирания вече доклад – приложен към делото, като всички документи са разгледани на заседание на съвета обективирани в Протокол № 101 №

ПР-44/05.06.2023г., на което са взели участие и учените изготвили доклада. В протокола е обективизирана и заключителната оценка на експертите – гласувана единодушно, че обектът - „Некропол на М./М.“ има качество на недвижима културна ценност. Правилно и обосновано административният орган, при съобразяване и с разпоредбата на чл.64, ал.1 ЗКН и заключителната оценка съдържаща в цитирания протокол, е приел с оспорената заповед, че на обекта „Некропол на М. – М.“ следва да се предостави статут на недвижима културна ценност, с оглед неговата културна и научна стойност, обществената значимост, установената автентичност и степен на съхраненост, както и взаимодействие със средата и обществото. Правилно в тази връзка административният орган се е позовал на изводите на експертния съвет, тъй като в съответствие с изискването на чл.25 от Наредба № 3 от 10.07.2019г., те са обосновани от събраните и обработени подробни данни за обектите и тяхната среда, в това число и чрез огледи и проучване на място, както и изследване на архивни материали, текстова, графична, визуална и друга документация, въз основа на която са извършват научноизследователски проучвания и анализи, обективизирани в цитирания доклад.

Обстоятелствата, за разкриването на множеството археологически обекти от различни исторически епохи, за научната им стойност и значение, не само за обществеността в [населено място], а и за културата и историята на цялата страна, не са оспорени от жалбоподателя. Тези обстоятелства са и общоизвестни, поради което и за установяването им не е било необходимо изслушване на съдебна експертиза, с оглед и неоспорените писмени доказателства.

Неоснователно е възражението на жалбоподателя, че актът е необоснован, тъй като нямало данни за актуални археологически проучвания. Видно е от обсъдените по-горе писмени доказателства, че спасителни археологически проучвания са правени и след 2010г. – през 2016г., 2019, даже и след издаване на оспорената заповед и образуване на настоящото дело е видно, че археологически обекти продължават да се разкриват. Предоставянето на статут на недвижима културна ценност е за да се осигури опазване на културното наследство, без значение кога са разкрити обектите, стига те да са в достатъчна степен съхранени, за да се определи научната и културната им стойност.

Обстоятелството, че в конкретния поземлен имот – собственост на жалбоподателя, не са извършвани археологически проучвания, не е основание да се приеме, че определянето му в рамките на териториалния обхват на ЕАНКЦ е необосновано. Напротив, с оглед историческите източници и данните за разкрити археологически обекти зоната, в която се намира имотът на жалбоподателя, се отличава с голяма концентрация на гробни съоръжения и археологически находки от различни исторически епохи, като в два съседни имота са извършвани проучвания и са открити множество такива обекти. Определянето на териториалния обхват на недвижимата културна ценност се обосновава от данните в историческите източници, както и непосредствените огледи и разкрития и извършения научноизследователски анализ на тези данни, а не от нанесените по административен ред граници на ПИ в КККР. В конкретния случай, териториалният обхват на НКЦ е определен правилно от административния орган, въз основа на релевантните обстоятелства, които са отразени в изготвената от СЕСОНКЦ заключителна оценка.

С оглед доказаната културна и научната стойност и обществената значимост на обекта – „Некропол на М. – М.“, правилно е определена неговата категория по чл.50, ал.1, т.2 от ЗКН – „национално значение“.

По тези съображения, съдът приема, че оспореният акт е законосъобразен. Не са налице твърдените основания за неговата отмяна, с оглед на което жалбата следва да бъде отхвърлена като неоснователна.

При този изход на делото, на основание чл. 143, ал. 3 от АПК, в полза на министерство на културата следва да се присъди юрисконсултско възнаграждение в размер на 66,47 евро (130 лв.), определено по реда на чл. 37 от Закона за правната помощ, вр. чл.27е от Наредба за заплащането на правната помощ.

Воден от горното, Административен съд – София-град

Р Е Ш И:

ОТХВЪРЛЯ жалба на „ПС ГРУП“ АД, срещу Заповед № РД9Р-16/20.08.2024г. на министъра на културата.

ОСЪЖДА „ПС ГРУП“ АД с ЕИК[ЕИК], **да заплати** на министерство на културата, на основание чл.143, ал.3 АПК, сумата от 66,47 евро – юрисконсултско възнаграждение.

Решението подлежи на касационно обжалване пред Върховния административен съд, в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.